

تعاریف و مفاهیم

تعاریف و مفاهیم استاندارد

اسکله

سازه دریایی است که برای تأمین تکیه گاه واحدهای شناور به منظور انجام خدمات بندری، تخلیه و بارگیری، مهار نمودن واحدهای شناور، ایجاد ارتباط بین واحدهای شناور و بارانداز احداث می شود.

بندر

محل تلاقی خشکی و دریا که دارای امکانات لازم برای پهلودهی شناورها به منظور انجام عملیات مورد نیاز باشد.

بندر تجاری

بندری است که در آن صرفاً عملیات مربوط به تخلیه و بارگیری کالاهای تجاری انجام می شود.

شناور

هر وسیله نقلیه آبی که قابلیت دریانوردی ایمن را داشته باشد.

ظرفیت بارگیری کشتی

عبارت از حداکثر وزن قابل بارگیری یک کشتی که مجموع وزن کالا، آذوقه، سوخت، خدمه و مسافر کشتی است. واحد ظرفیت بارگیری کشتی، تن می باشد.

ظرفیت خالص ثبت شده کشتی

ظرفیت ناخالص کشتی به استثنای فضاهای مربوط به خدمه و مسافر، موتورخانه و پل فرماندهی است.

ظرفیت ناخالص ثبت شده کشتی

حجم تمام فضاهای بدنه و عرشه کشتی است، شامل انبارها، موتورخانه ها، مخازن سوخت و آب و فضای بسته بالای عرشه که قابلیت بارگیری کالا را دارد.

کابوتاز

عبارت از حمل کالا از یک بندر به بندر دیگر کشور که توسط وسیله نقلیه آبی انجام شود.

کشتی

شناوری است که معمولاً از جنس فلز و دارای موتور بوده و ظرفیت ناخالص آن بیش از پانصد تن باشد.

مدت زمان انتظار کشتی

اختلاف زمان اعلام پذیرش کشتی جهت پهلوگیری تا زمان پهلوگیری به اسکله را مدت زمان انتظار کشتی گویند.

مدت زمان سرویس کشتی

زمان صرف شده برای تخلیه و بارگیری کشتی در بندر را مدت زمان سرویس کشتی گویند.

موج شکن

سازه دریایی است که به منظور ایجاد پناهگاه و حوضچه آرام برای انجام عملیات شناورها با استفاده از مصالح سنگی، بتنی، سپر فولادی و نظایر آن در محدوده ساحل و دریا احداث می‌شود.

سایر تعاریف و مفاهیم

تخلیه

باربرداری از هر نوع شناور توسط هر نوع وسیله را تخلیه گویند. اجزاء تخلیه عبارتست از واردات، تخلیه ترانزیت، تخلیه کابوتاژ و تخلیه ترانشیپ.

بارگیری

بارگذاری توسط هر نوع وسیله به شناور را بارگیری می‌گویند. اجزاء بارگیری عبارتست از صادرات، بارگیری ترانزیت، بارگیری کابوتاژ و بارگیری ترانشیپ

جنرال کارگو

به کالاهائی که در بسته‌بندی‌های مختلف حمل گردد مانند (قطعات یدکی، ماشین‌آلات)

واردات

عبارتست از خرید کالا و خدمات یک کشور از کشورهای دیگر، پس از انجام تشریفات گمرکی و رعایت سایر مقررات.

ورود قطعی کالا: کالایی است که برای مصرف در داخل کشور از گمرک ترخیص می‌شود.

ورود موقت کالا: در مورد کالاهای مجاز شامل کالاهای نمایشگاهی، لوازم و قطعات یدکی هواپیما و

کشتیه‌های خارجی و ... تشریفات ورود موقت انجام می‌شود.

صادرات

عبارتست از فروش یا عرضه خارجی کالاها و خدمات یک کشور به کشورهای دیگر، پس از انجام تشریفات گمرکی و رعایت سایر مقررات .

صدور قطعی کالا : کالایی است که به منظور فروش و یا مصرف به خارج از کشور فرستاده می‌شود.

صدور موقت کالا : عبارتست از کالاهایی است که برای عرضه در نمایشگاهها یا برای تعمیر و تکمیل، به

طور موقت از کشور خارج و پس از حصول هدف مورد نظر، دوباره به کشور بازگردانده می‌شود.

صدور مجدد کالا : کالایی است که به منطقه آزاد یا ویژه اقتصادی بندری وارد و پس از تولید، پردازش،

تبدیل، تکمیل، تعمیر و یا ... به خارج از کشور فرستاده می‌شود.

ترانزیت داخلی کالا

کالای گمرک نشده‌ای است که از یک گمرک خانه مجاز به گمرک خانه مجاز دیگری حمل و تحویل می‌گردد.

ترانزیت خارجی کالا و کانتینر (حاوی کالا)

به عبور کالا و کانتینر (حاوی کالا) که از یک نقطه مرزی وارد کشور و از نقطه مرزی دیگری از کشور خارج شود ترانزیت خارجی می‌گویند. بنابر این در صورتی که پروانه خروج گمرکی به عنوان ترانزیت خارجی برای کالای مورد نظر از طرف گمرک صادر شده باشد و مدارک مربوط به تأیید خروج کالا از مرز گمرکی (اعلام وصول گمرک مبنی بر خروج کالا از مرزهای گمرکی) از طرف گمرک موجود بوده به صورتی که پشت پروانه ترانزیت کالای مورد نظر مهمور به مهر خروج از گمرک نیز باشد، چنین کالایی، ترانزیت خارجی محسوب و تخفیفات مورد اشاره در کتابچه تعرفه‌ها به آن تعلق می‌پذیرد در غیر این صورت انتقال کالا به مناطق آزاد و ویژه اقتصادی گرچه از نظر گمرک دارای پروانه ترانزیت خارجی می‌باشند، اما از نظر سازمان بنادر و دریانوردی ترانزیت خارجی محسوب نگردیده و تخفیفات مورد بحث به آن تعلق نمی‌پذیرد.

ترانشیپ کالا (Transshipment)

کالایی است که در لنگرگاه‌ها یا در بنادر کشور از یک کشتی به کشتی دیگر انتقال داده شود، این انتقال ممکن است بصورت مستقیم (کشتی به کشتی) و یا غیر مستقیم (تخلیه کالا در بندر یا گمرک و سپس بارگیری به کشتی) صورت گیرد.

کالای نفتی

کالای نفتی شامل نفت خام، بنزین، نفت گاز و نفت کوره و ... می‌باشد.

کالای غیر نفتی

هر گونه کالائی غیر از فراورده‌های نفتی را گویند.

کالای اساسی

کالای اساسی شامل : گندم ، جو ، ذرت ، سویا ، برنج ، شکر ، روغن خوراکی ، فراورده های گوشتی ، مواد غذایی ، محصولات کشاورزی می باشد.

فله (Bulk)

به کالاهایی که بدون لفاف، حمل می‌شود فله می‌گویند. کالاهایی مثل شکر، گندم، حبوبات و علوفه و از این قبیل بصورت فله حمل می‌شود و بر دو نوع می‌باشد فله خشک و فله مایع.

کانتینر

به محفظه‌ای که مطابق با معیارهای سازمان بین‌المللی استاندارد برای بارگیری و حمل انواع کالاهای خشک، مایع، گاز و یا یخچالی که از جنس فلز، فایبرگلاس، پلاستیک و یا چوب ساخته شده و از آنچه درون آن قرار می‌گیرد محافظت نموده و از قابلیت جابجایی و تخلیه و بارگیری با اسپریدر کانتینری برخوردار باشد، کانتینر می‌گویند.

TEU

TEU واحد شمارش تعداد دستگاه (BOX) کانتینر است. هر کانتینر ۲۰ فوت معادل یک TEU است.

(هر دستگاه کانتینر ۴۰ فوتی معادل دو TEU محاسبه می‌گردد.)